

*Helyénvaló Mozgalom – Helyénvaló Bolt**

A Helyénvaló Kft a Civitas Alapítvány tulajdona, egy társadalmi vállalkozás, amely a romániai Foodhub hálózat része, anyagi támogatója a bukaresti Román-Amerikai Alapítvány. A projekt 2017 augusztusában indult. Országon belül öt hasonló foodhub (élelmiszer csomópont, rövid értékesítési lánc) van, de csak egyedül a székelyudvarhelyi Civitas Alapítvány nyitott boltot.

„A Helyénvaló Bolt egy oázis a fogyasztói társadalom sivatagában” (Kolumbán Gábor), hisz a Helyénvaló több, mint egy bolt, a Helyénvaló mozgalom több, mint egy vállalkozás.

• A termelőkkel kiemelten foglalkozunk. Ehhez nagyban segítségünkre van a Civitas Alapítványnál jelenleg működő falugazdász program, Bara Erzsébet a falugazdász. A termelőket tudjuk képezni, tudjuk tanítani. Nem csak beszállít a boltba, elmondjuk, mit, hogyan, főként szaktanácsadással próbáljuk őket segíteni.

• Közvetlenül összekapcsoljuk a termelőt a vásárlóval. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a boltba

betérők megismerjék a termelőt. Ha nincs is ott a termelő, a termékei mellett ott van a neve, van forgatható katalógusunk is a termelőkkel. A webes felületen is külön figyelmet kapnak a termelőink, ahol bemutatkozhatnak.

• Termékkóstolókat tartunk, ahol nem csak a fogyasztók, hanem más termelők is megismerhetik egymást, a terméket, ezáltal is népszerűsítjük mind a termelőt, mind a termékeit.

• Előadásokat tartunk a helyénvalóságról, az egészséges táplálkozásról. Voltunk iskolákban, középiskolákban, egyetemistáknál. Vállalkozóknak is tartottunk előadást, civil szervezeteknek, papoknak is. A székelyudvarhelyi iskolákban, közösen a Civitasos kolléganókkal, előadásokat, teáztatásokat tartunk, ajánljuk a teafogyasztást, felkeltjük a gyógynövények iránti érdeklődést, ezáltal foglalkozunk az egészséges életmóddal.

* Bevezető tájékoztatóként hangzott el a program részeként szereplő Helyénvaló Bolt látogatásához. „A Helyénvaló üzlet neve azért is lett helyénvaló (amellett, hogy kifejezi érzéseinket, megállapításainkat a kezdeményezés kapcsán), mert a hús, mint nyersanyag, nem mind helyi, ugyanis kevés vágóhidat van a környékünkön, ellenben hagyományos, helyi módszerek szerint van feldolgozva, helyi tudás alapján. Bizonyára lesznek fejlesztések majd a vágóhidak területén is, és akkor Udvarhelyszék például az állatgazdálkodásra jobban rááll, akár Székelyderzs is. 2200 hektár van itt, de olyan dombos, hogy csak állattenyésztésre alkalmas. És nem az állatot kell eladni akkor, hanem a termékeket minél magasabb feldolgozottsággal.” (Orbán Árpád)

- Korlátolt a termékkínálatunk. A korlátolt termékkínálat szelektálja a fogyasztókat, szűri. Tényleg az jön be a boltba és az vásárol, aki teljes mértékben tud azonosulni az elvekkkel, amiket mi is képviselünk, így nem csak befut, és a polcra lekapja a terméket, hanem a vásárlást egyfajta élménynek is, pihenésnek tartja. Ezért is van nekünk közösségi terünk is a boltban, helyet kapott egy asztal pár székkal, be lehet jönni, meg lehet pihenni. Nyugodtan leülhet, megnézgetheti a termékeket, amiket vásárolt.

- Udvarhelyszéki lakosoktól bögréket gyűjtöttünk be, a téli időszakban teával kínáljuk meg a hét főnként betérő vásárlóinkat. Nyáron szörpöztettünk, hogy egy kicsit hűsöljenek, és ezáltal a termelőink termékeit is megismertettük.

- Mi is csatlakoztunk a szatyor-kölcsönző mozgalomhoz, hogy csökkentsük a vásárláskor keletkező göngyöleganyag mennyiségét.

Hiszünk az egymásrautaltságban. A Helyénvalónak nem a gazdasági megvalósítás a motiváló erő, hanem a rövid értékesítési láncok kialakítása, a termelő és a vásárló összekapcsolása annak érdekében, hogy minél egészségesebb, helyi táplálék jusson el a vásárlóhoz, fenntartva ezáltal a helyi gazdasá-

got. Értéket próbálunk megmenteni és továbbadni.

A Helyénvaló Bolt kialakítása ízléses, a belépőket egy meleg hely fogadja. A színek miatt is, és az eladói hozzáállása miatt otthonos, meghitt. 2018 májusában nyílt az üzlet demó verzióban, majd szeptemberben a gyümölcsfesztivállal egybekötve volt egy ünnepélyes megnyitó. 23 termelővel indultunk, jelenleg 98 termelő termékeit találják a boltban. Eseményeken is részt veszünk. Ezek főként vásárok, kiállítások. Gyümölcsfesztivál, Szentlőrinci gazdanapok, Góbé találkozók, az OMÉK Magyarországon.

Kétnyelvű honlapunk van, amely webshop is. A bolt növekedik, nőtt a vásárlói kosár, a vásárlók száma. A gazdasági fenntarthatóságtól azért távol állunk. Igyekszünk, de nem olyan könnyű elérni.

Mi is a Helyénvaló termék a Civitas és a mozgalom résztvevői részére? Helyénvaló az a termék, amelyet ésszerűen, tudatosan terveznek meg; mértékletesen használják a környezeti erőforrásokat; minimálisra csökkentik a keletkező hulladékot; bölcsen használják az emberi munkát és helyesen viszonyulnak hozzá. Aki elfogadja ezt az értékrendet, az részese a Helyénvaló mozgalomnak, ezáltal felelősséget vállal.

Mindenért felelősek vagyunk, amiről tudomást szerzünk.

A Helyénvaló egy alternatív kezdeményezés a pénzközpontú közgazdaságban. Egy értékorientált hely, ahol termelő és vásárló a tudatosságuk révén közeledik az emberi jóléthez, és az ökológiai egyensúlyhoz.

BARA ERZSÉBET projektasszisztens. Kertészmérnök, 2019-től a Civitas Alapítvány projektasszisztense, falugazdásza (mezőgazdasági szaktanácsadó), vidékfejlesztési agrár-mérnöki MSc hallgató a gödöllői Szent István Egyetem, Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán.

MOLNÁR JUDITH projektvezető. Környezetvédelmi szakember, a Civitas Alapítvány programigazgatója, a Helyénvaló SRL ügyvezetője, phd hallgató a Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Karán.